

breder bekend zouden zijn, zou het aantal geleverde huwelijksbijbels waarschijnlijk nog veel hoger zijn, tenzij men deze alleen voor het aangewezen gebruik zou aanwenden.

In de algemene vergadering van 1893 werden de afdelingen aangespoord de kerkvoogden en de kerkeraden uit te nodigen tenminste een gedeelte van de kosten van een huwelijksbijbel voor hun rekening te nemen en ook in het algemeen waar mogelijk een vergoeding te vragen aan diegenen die zij van bijbels voorzagen.⁴⁰ Het hoofdbestuur zag hierin een mogelijkheid om de subsidie aan de afdelingen te kunnen verminderen en op deze wijze de noodzakelijke bezuinigingen te kunnen bereiken.

Aan deze oproep werd gehoor gegeven. De afdeling Groningen besloot tijdens de algemene vergadering van 30 november 1893 om de kerkeraad van de Ned. Herv. Gemeente te Groningen mee te delen dat, om meerdere redenen, met ingang van 10 januari 1894 huwelijksbijbels niet meer gratis, maar tegen de halve prijs geleverd zouden worden. Dat zou ook meer in overeenstemming zijn met de mededeling voorin de huwelijksbijbels dat het hier een geschenk van de kerkeraad betrof. Het bijbelgenootschap vergemakkelijkte het schenken van een bijbel slechts, door deze tegen de halve prijs ter beschikking te stellen.⁴¹ Zoals te verwachten, liet de kerkeraad een krachtig protest horen, dat in een extra bestuursvergadering op 18 december 1893 werd besproken. In een uitvoerig antwoord zette het bestuur uiteen dat er verschillende redenen waren, zowel financieel als formeel, die het niet mogelijk maakten om op het besluit van de afdeling terug te komen.

Dat er landelijk bezuinigd moest worden, werd in de daarop volgende jaren steeds duidelijker. Op de algemene vergadering in september 1895 kwam het hoofdbestuur met het ingrijpende bezuinigingsvoorstel om het drukken van berijmde psalmen en liturgische geschriften te staken, overigens nadat eerder al de (prijzige) vergulde gezangboeken van de prijslijst waren gehaald. De voorstanders van het voorstel wezen er op dat de synode van de Nederlandse Hervormde Kerk aan de Bijbelcompagnie had verzocht een goedkope uitgave van de gezangboeken te maken, waardoor het niet meer nodig zou zijn hiervoor een beroep op het NBG te doen. Omdat het merendeel van de aanwezige afdelingen, om uiteenlopende redenen, echter bezwaar maakt tegen het voorstel, werd besloten de beslissing over het voorstel een jaar op te schorten en tevens het hoofdbestuur te vragen naar andere mogelijke middelen ter verbetering van de financiën uit te zien.⁴² In dezelfde vergadering werd nog eens nadrukkelijk gewezen op de moeilijke financiële situatie van de algemene, landelijke kas. Als een van de oorzaken wees het hoofdbestuur op de bijdrage die vanuit de algemene kas aan de afdelingen gegeven werd voor huwelijksbijbels.⁴³ Omdat men

³¹ *Handelingen der Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap gehouden te Amsterdam, op den 13den Augustus 1874*, Amsterdam 1874, 41-42.

³² Het hoofdbestuur wees daarbij op de Franse en Hoogduitse huwelijksbijbels.

³³ De gewoonte was in Nederland een tijd lang door Franse vluchtelingen gebezigd.

³⁴ *Handelingen der Algemeene Vergadering 1874*, 13-14.

³⁵ Backer was destijds president van de rechtbank te Amsterdam, zie C.F. Gronemeijer, *Gedenkbboek*, 6.

³⁶ *Handelingen der Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap gehouden te Amsterdam, op den 12den Augustus 1875*, Amsterdam 1875, 36.

³⁷ Op de algemene vergadering van 1883 merkte ds. J.D.B. Brouwer, afgevaardigde van de afdeling Leiden, op dat in sommige bijbels onlangs de titels ontbraken. Op dezelfde vergadering drongen de afdelingen Koudum en omstreken, Dordrecht en Vlissingen aan op een betere binding van de huwelijksbijbels, niet alleen omdat de gebruikte banden heel lelijk waren, maar ook veel te zwak om een blijvende waarde te kunnen hebben, zie *Handelingen der Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap gehouden te*